

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W OŻAROWIE MAZOWIECKIM

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu polityki zdrowotnej Gminy Ożarów Mazowiecki przygotowującego przyszłych rodziców na przyjęcie dziecka – zajęcia w szkole rodzenia

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 poz. 609, 721) i art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 poz. 146, 858, 1222) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program polityki zdrowotnej Gminy Ożarów Mazowiecki przygotowujący przyszłych rodziców na przyjęcie dziecka – zajęcia w szkole rodzenia”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim
z dnia 2024 r.

**PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ
GMINY OŻARÓW MAZOWIECKI
PRZYGOTOWUJĄCY PRZYSZŁYCH RODZICÓW
NA PRZYJĘCIE DZIECKA – ZAJĘCIA
W SZKOLE RODZENIA**

Okres realizacji programu: 2025 rok

Opracowanie własne na podstawie dostępnych materiałów

Spis treści

1	Opis problemu zdrowotnego.....	4
1.1	Problem zdrowotny	4
1.2	Epidemiologia	5
1.3	Populacja podlegająca jednostce samorządu terytorialnego i populacja kwalifikująca się do włączenia do programu	6
1.4	Obecne postępowanie.....	6
1.5	Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu	6
2	Cele programu	6
2.1	Cel główny	6
2.2	Cele szczegółowe.....	6
2.3	Oczekiwane efekty	7
2.4	Mierniki efektywności odpowiadające celom programu	7
3	Adresaci programu	7
3.1	Oszacowanie populacji, której włączenie do programu jest możliwe	8
3.2	Tryb zapraszania do programu	8
4	Organizacja programu	8
4.1	Części składowe, etapy i działania organizacyjne.....	9
4.2	Planowane interwencje.....	10
4.3	Kryteria i sposób kwalifikacji uczestników	10
4.4	Zasady udzielania świadczeń w ramach programu	10
4.5	Sposób powiązania działań programu ze świadczeniami zdrowotnymi finansowanymi ze środków publicznych.....	10
4.6	Sposób zakończenia udziału w programie i możliwości kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych przez uczestników programu, jeżeli istnieją wskazania.....	10
4.7	Bezpieczeństwo planowanych interwencji	11
4.8	Kompetencje/warunki niezbędne do realizacji programu	11
4.9	Dowody skuteczności planowanych działań	11
a)	Opinie ekspertów klinicznych.....	11
b)	Zalecenia, wytyczne i standardy dotyczące postępowania w problemie zdrowotnym, którego dotyczy wnioski	12
c)	Dowody skuteczności (efektywności klinicznej) oraz efektywności kosztowej	12
d)	Informacje na temat podobnych programów polityki zdrowotnej wykonywanych w zgłaszającej program lub innych jst (jeżeli są dostępne).....	12
5	Koszty	13

5.1	Koszty jednostkowe.....	13
5.2	Planowane koszty całkowite	13
5.3	Źródła finansowania, partnerstwo	13
5.4	Argumenty przemawiające za tym, że wykorzystanie dostępnych zasobów jest optymalne	13
6	Monitorowanie i ewaluacja.....	13
6.1	Ocena zgłaszalności do programu	14
6.2	Ocena jakości świadczeń w programie.....	14
6.3	Ocena efektywności	14
6.4	Ocena trwałości efektów programu.....	14
	Bibliografia	15

1 Opis problemu zdrowotnego

1.1 Problem zdrowotny

Ciąża, poród i opieka nad nowo narodzonym dzieckiem to duże wyzwanie zarówno dla kobiety, jak i ojca dziecka. Powinno być zatem poprzedzone starannym przygotowaniem, podczas którego kobieta potrzebuje wsparcia i fachowych porad, pozwalających uniknąć niepotrzebnego stresu i wątpliwości.

W chwili obecnej są dużo większe możliwości, sprzyjające temu, aby ciąża, poród i pierwsze chwile z dzieckiem umacniały więzi rodzinne; aby zarówno matka, jak i ojciec, jak najlepiej przygotowali się do nowej sytuacji życiowej.

Przyszła mama ma obecnie dużo większy wpływ na przebieg i charakter porodu, który powinien być wydarzeniem pozytywnym. Wpływa na to możliwość zdobywania wiedzy na ten temat, aby być świadomą fizjologii porodu, trudnościami, które mogą się pojawić i sposobach radzenia sobie z nimi. Kobieta powinna mieć możliwość pogłębienia wiedzy medycznej, usprawnienia i poznania własnego ciała, opanowania sposobów na radzenie sobie ze stresem porodowym, pogłębienia kompetencji rodzicielskich.

Odpowiednie przygotowanie pozwala zarówno ciężarnej jak i ojcu dziecka, na spokojne, radosne i bezpieczne „przejście” przez ten szczególnie czas oczekiwania na potomstwo i jego powitania na świecie.

Brak odpowiedniej wiedzy i umiejętności powoduje strach i niepewność. Właściwe przygotowanie wpływa zarówno na przebieg ciąży, jak i porodu – czas jego trwania, odczuwanie bólu i radzenia sobie z nim, możliwości pomocy ze strony personelu medycznego.

Warto zatem skorzystać z zajęć w szkole rodzenia, która jest swoistym uzupełnieniem opieki przedporodowej finansowanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

Zakres zajęć w szkole rodzenia dotyczy problemów w ciąży, podczas porodu, w połogu. Duży nacisk kładzie się na zachowania sprzyjające zdrowiu matki, dziecka i rodziny. Najlepszym rozwiązaniem jest uczestnictwo w wykładach/warsztatach obojga rodziców, co zbliża do siebie partnerów, scala ich związek. Zajęcia prowadzi wykwalifikowany personel. Przyszli rodzice podczas spotkań ze specjalistami mają możliwość uzyskania dodatkowej wiedzy nt. radzenia sobie z problemami i ewentualnymi chorobami w ciąży, możliwości ćwiczeń gimnastycznych, sposobów radzenia sobie z bólem porodowym, technikami relaksacyjnymi, i oddechowymi współpracy z personelem medycznym w czasie porodu, właściwej pielęgnacji nowo narodzonego dziecka, technik karmienia piersią, emocjom w czasie ciąży i po narodzinach dziecka.

Szkoła rodzenia wspiera przyszłych rodziców, przygotowując zarówno od strony psychicznej jak i fizycznej do porodu i rodzicielstwa, dzięki: przekazaniu wiedzy nt. przebiegu ciąży, porodu i połogu, propagowaniu naturalnego karmienia dziecka, nauce właściwej pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem, omówieniu sytuacji emocjonalnej kobiety po porodzie, uświadomieniu roli ojca na etapie od ciąży do połogu.

Udział w zajęciach szkoły rodzenia:

- Umożliwia lepsze przygotowanie do porodu,
- Zwiększa szanse na poród rodzinny,
- Pozwala na zrozumienie i świadomość poszczególnych etapów porodu,
- Umożliwia podzielenie się pytaniami i wątpliwościami z innymi ciężarnymi oraz położnymi,
- Zmniejsza obawy przed opieką nad nowo narodzonym dzieckiem.

1.2 Epidemiologia

W Gminie Ożarów Mazowiecki zameldowanych na pobyt stały, według stanu na 30.06.2024 r. było 26 967 osób (dane Referatu Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Ożarowie Mazowieckim). Podział mieszkańców wg płci i miejsca zamieszkania przedstawia poniższa tabela:

Liczba zameldowanych mieszkańców	Miasto Ożarów Mazowiecki	Tereny wiejskie	Razem
Kobiety	6 860	7 229	14 089
Mężczyźni	6 159	6 719	12 878
Razem	13 019	13 948	26 967

Kobiety stanowią 52,2% ogółu mieszkańców, a mężczyźni 47,8%. Miasto zamieszkuje 48,3% mieszkańców, a tereny wiejskie 51,7%.

W ostatnich latach w Gminie Ożarów Mazowiecki urodziła się następująca liczba dzieci (dane Referatu Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Ożarowie Mazowieckim):

- W 2014 r. – 334
- W 2015 r. – 297
- W 2016 r. – 335
- W 2017 r. – 326
- W 2018 r. – 348
- W 2019 r. – 368
- W 2020 r. – 320
- W 2021 r. – 327
- W 2022 r. – 307
- W 2023 r. – 299

W związku z powyższym corocznie (oprócz 2015 i 2023) odnotowuje się ponad 300 porodów dzieci z Gminy Ożarów Mazowiecki.

1.3 Populacja podlegająca jednostce samorządu terytorialnego i populacja kwalifikująca się do włączenia do programu

26 967 osób – populacja podlegająca jednostce samorządu terytorialnego, z tego ok. 1,1% kobiet ciężarnych.

1.4 Obecne postępowanie

Świadczenia edukacyjne dla kobiet ciężarnych finansowane ze środków NFZ udzielane są obecnie w ramach:

- Edukacji przedporodowej od 21 do 31 tygodnia ciąży – 1 raz w tygodniu, od 32 tygodnia ciąży do rozwiązania – 2 razy w tygodniu, prowadzonej przez położną środowiskową POZ.

1.5 Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu

- ✓ Szczęśliwe przebycie ciąży i porodu dla matki i dziecka,
- ✓ Zapobieganie powikłaniom spowodowanym niewłaściwym uczestnictwem w akcji porodowej,
- ✓ Przygotowanie do opieki nad noworodkiem,
- ✓ Właściwe zachowanie w połogu.

2 Cele programu

2.1 Cel główny

Celem głównym programu jest przygotowanie przyszłych rodziców do świadomego rodzicielstwa, poprawy stanu zdrowia ciężarnych i nowo narodzonych dzieci, poprzez zwiększenie wiedzy z zakresu ciąży, porodu, połogu oraz opieki nad niemowlęciem.

2.2 Cele szczegółowe

- 1) Zwiększenie świadomości kobiet na temat konieczności fizycznego i psychicznego przygotowania się do porodu,
- 2) Nabycie przez przyszłe mamy umiejętności i wiedzy na temat: przebiegu ciąży, technik relaksacyjnych, ćwiczeń usprawniających, prawidłowego oddychania w czasie porodu, właściwego postępowania w połogu, karmienia piersią, pielęgnacji niemowlęcia,
- 3) Nabycie przez kobiety umiejętności samodzielnej kontroli przebiegu porodu,
- 4) Nabycie przez ojców wiedzy na temat porodu, aktywnego ich udziału w porodzie, połogu i opiece nad niemowlęciem,
- 5) Wzrost motywacji kobiet do prozdrowotnych zachowań podczas ciąży i po urodzeniu dziecka (próchnica i choroby przyzębia, cukrzyca u ciężarnych, palenie tytoniu, picie alkoholu, itp.).

2.3 Oczekiwane efekty

- 1) Zainteresowanie programem populacji ciężarnych kobiet – mieszkanek Gminy Ożarów Mazowiecki,
- 2) Zwiększenie wiedzy rodziców na temat przygotowania i przebiegu porodu, opieki nad dzieckiem, połogu,
- 3) Nabycie niezbędnych umiejętności do opieki nad dzieckiem,
- 4) Promocja zachowań prozdrowotnych wśród kobiet w ciąży, karmienia naturalnego nowo narodzonego dziecka,
- 5) Wypracowanie odpowiedniego nastawienia do bólu porodowego,
- 6) Zapoznanie się z pierwszymi symptomami rozpoczynającego się porodu i umiejętność ich rozpoznania,
- 7) Zwiększenie świadomości na temat aktywnego udziału w akcji porodowej.

W dłuższej perspektywie czasu realizacja przedmiotowego programu przyczyni się do obniżenia częstości występowania wcześniactwa oraz małej masy urodzeniowej dziecka.

2.4 Mierniki efektywności odpowiadające celom programu

- 1) Liczba osób uczestnicząca w programie.
- 2) Liczba osób czynnie uczestnicząca w programie i deklarująca (na podst. ankiet przed i po zajęciach) nabycie/zwiększenie niezbędnej wiedzy i praktycznych umiejętności na temat porodu, opieki nad noworodkiem, odżywiania, połogu, zachowań prozdrowotnych, a także deklarująca gotowość do aktywnego porodu.
- 3) Liczba matek karmiących naturalnie i czas (długość) karmienia piersią (ankieta po porodzie).
- 4) Liczba matek deklarująca wykorzystanie zdobytej podczas zajęć wiedzy i umiejętności podczas porodu i w opiece nad dzieckiem (ankieta po porodzie).

3 Adresaci programu

Programem objęta zostanie populacja ok. 120 osób, w tym ok. 60 kobiet w ciąży, po 25 tygodniu ciąży, zamieszkałych na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki i ok. 60 ojców dzieci, deklarujących chęć udziału w programie i gotowość poszerzenia wiedzy i umiejętności dotyczących ciąży, porodu, połogu i pielęgnacji nowo narodzonego dziecka.

Pierwszeństwo w przypadku zgłoszenia się większej liczby chętnych będą miały kobiety spodziewające się pierwszego dziecka.

Uczestnictwo w programie jest dofinansowane przez Gminę Ożarów Mazowiecki w wysokości 85% kosztów uczestnictwa w zajęciach.

3.1 Oszacowanie populacji, której włączenie do programu jest możliwe

Do programu zaproszone zostaną pacjentki, mieszkanki Gminy Ożarów Mazowiecki zadeklarowane do lekarza, pielęgniarki i położnej POZ oraz Poradni Ginekologicznej, a także zgłaszający się w odpowiedzi na zaproszenie.

3.2 Tryb zapraszania do programu

Informacje o programie oraz zaproszenie do udziału w nim umieszczone zostanie:

- Na tablicy ogłoszeń w przychodniach, Urzędzie Miejskim, w wybranych punktach na terenie Gminy, w Ośrodku Pomocy Społecznej, Domu Kultury,
- Na stronie internetowej www.ozarow-mazowiecki.pl
- W lokalnej prasie,
- Na tablicy led.

Pacjentki ciężarne zadeklarowane do lekarza, pielęgniarki, położnej POZ oraz Poradni Ginekologicznej GSPZLO w Ożarowie Mazowieckim i filii w Józefowie otrzymają zaproszenie podczas wizyt lekarskich.

4 Organizacja programu

Program obejmuje zajęcia edukacyjne prowadzone na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki: teorię i praktykę, dla przyszłych mam i ojców. Jeden cykl składał się będzie z 5 grupowych spotkań, każde trwające ok. 3 godz. – 1 raz w tygodniu, w ustalony „z góry” dzień. Zorganizowanych zostanie kilka cykli zajęć. Każdorazowo udział może wziąć maksymalnie 20 osób/10 par. Prowadzenie zajęć powierzone zostanie położnej i specjalistom (w tym m. in. doradca laktacyjny) z zakresu opieki nad kobietą ciężarną, nowo narodzonym dzieckiem.

Biorąc pod uwagę rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego zajęcia obejmowały będą następujące kwestie:

- Ciąża jako okres zmian zachodzących w organizmie kobiety; prawidłowe odżywianie, substancje zagrażające życiu lub zdrowiu matki i dziecka; aktywność fizyczna, higiena i choroby;
- Przebieg porodu w poszczególnych fazach, pierwsze symptomy, udział i rola osoby towarzyszącej, aktywny poród, nauka oddychania, zasady parcia, pozycje porodowe, sposoby łagodzące ból porodowy, pierwszy kontakt z dzieckiem;
- Opieka poporodowa;
- Emocje i hormony w czasie ciąży, porodu i połogu, depresja poporodowa, kobieta i mężczyzna w nowej roli;
- Karmienie piersią, porady laktacyjne; zasady, techniki, problemy z karmieniem i sposoby radzenia sobie z nimi; dieta matki karmiącej;
- Seksualność i płodność po porodzie, antykoncepcja w czasie laktacji;

- Ćwiczenia, gimnastyka w czasie ciąży, połogu, techniki relaksacyjne; ćwiczenia wspomagające przygotowanie do porodu;
- Opieka i pielęgnacja noworodka; kąpiel, przewijanie, sen, płacz jako sposób komunikacji dziecka z otoczeniem, spacer;
- Pierwsza pomoc;
- Relacje w rodzinie, organizacja życia po porodzie w domu;
- Choroby i problemy zdrowotne wieku niemowlęcego; szczepienia;
- Zagadnienia prawne związane z rodzicielstwem.

Zgodnie z wytycznymi National Institute of Health and Clinical Excellence (NICE) opartymi na systematycznym przeglądzie badań naukowych (2008 r.), przedmiotowy program oparty będzie na zasadzie programu typu participant-led – tj. z elastycznym programem uwzględniającym potrzeby danej grupy kobiet/par uczestniczących w zajęciach.

Warunkiem uczestnictwa jest zamieszkanie na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki oraz zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do udziału w zajęciach szkoły rodzenia i ćwiczeniach w ramach zajęć.

W celu wyłonienia realizatora programu przeprowadzony zostanie konkurs ofert. Realizator zobowiązany będzie zapewnić wykwalifikowany zespół prowadzących wykłady/warsztaty, sprzęt i pomoce dydaktyczne. Pomieszczenia do zajęć spełniające wymogi bezpieczeństwa i higieny zapewnia w ramach wkładu rzeczowego Gmina Ożarów Mazowiecki.

4.1 Części składowe, etapy i działania organizacyjne

- 1) Opracowanie programu.
- 2) Wybór realizatora programu po przygotowaniu i przeprowadzeniu konkursu ofert.
- 3) Realizacja programu:
 - a) Dotarcie z informacją o programie do przyszłych rodziców.
 - b) Nabór uczestników w oparciu o ustalone kryteria.
 - c) Realizacja cyklu zajęć.
 - d) Monitorowanie i sprawozdawczość.

Planowany harmonogram zajęć:

- I. Ciąża jako okres zmian w organizmie kobiety; prawidłowe odżywianie, higiena, choroby, profilaktyka zdrowotna, aktywność fizyczna, ćwiczenia wspomagające przygotowanie do porodu; przebieg ciąży – 3 godz.
- II. Przygotowanie do porodu, przebieg porodu, pierwsze symptomy, emocje a hormony, rola osoby towarzyszącej, nauka oddychania, pozycje, sposoby łagodzenia bólu, pierwsze chwile z dzieckiem; opieka po porodzie – 3 godz.
- III. Karmienie piersią, porady laktacyjne, dieta matki karmiącej; seksualność i płodność po porodzie, antykoncepcja w czasie laktacji – 3 godz.

- IV. Opieka i pielęgnacja noworodka, kąpiel, przewijanie, sen; pierwsza pomoc; choroby wieku niemowlęcego, szczepienia – 3 godz.
- V. Relacje w rodzinie, organizacja życia po porodzie, zagadnienia prawne związane z rodzicielstwem – 3 godz.

4.2 Planowane interwencje

- 1) Edukacja
- 2) Profilaktyka
- 3) Czynne uczestnictwo w zajęciach ruchowych

4.3 Kryteria i sposób kwalifikacji uczestników

Do programu zakwalifikowane zostaną kobiety – mieszkanki Gminy Ożarów Mazowiecki – w ciąży fizjologicznej po 25 tygodniu, posiadające zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do udziału w zajęciach (teoretycznych i praktycznych) szkoły rodzenia oraz ojcowie dzieci – mieszkańcy Gminy Ożarów Mazowiecki, deklarujący podjęcie cyklu edukacyjno-praktycznego przygotowującego do prawidłowego przebiegu ciąży, aktywnego porodu i położu ich partnerek oraz właściwej i sprawnej opieki nad nowo narodzonym dzieckiem.

4.4 Zasady udzielania świadczeń w ramach programu

Sprawną i skuteczną realizację programu zapewni możliwie najskuteczniejsze rozpropagowanie informacji na temat zorganizowanego przez Gminę programu.

Zajęcia odbywać się będą w godzinach popołudniowych, aby umożliwić udział w nich również ciężarnym pracującym.

Każdy cykl zajęć realizowany będzie zgodnie ze szczegółowym opisem zawartym w punkcie 4 Organizacja programu.

4.5 Sposób powiązania działań programu ze świadczeniami zdrowotnymi finansowanymi ze środków publicznych

Działania w ramach realizowanego przez Gminę Ożarów Mazowiecki programu polityki zdrowotnej w formie cyklu zajęć teoretycznych i praktycznych są uzupełnieniem porad edukacyjnych finansowanych przez NFZ.

4.6 Sposób zakończenia udziału w programie i możliwości kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych przez uczestników programu, jeżeli istnieją wskazania

Po zakończonej realizacji programu kobiety będą miały możliwość skorzystania ze świadczeń finansowanych przez NFZ w Poradniach Ginekologiczno-Położniczych: porady lekarskie oraz świadczenia patronażowe i inne wykonywane przez położną POZ (zgodnie z deklaracją wyboru położnej i podmiotu leczniczego POZ).

4.7 Bezpieczeństwo planowanych interwencji

Bezpieczeństwo realizowanych zajęć w szkole rodzenia będzie zachowane dzięki:

- Kwalifikacji do programu kobiet w ciąży fizjologicznej po 25 tyg. ciąży, z zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do udziału w zajęciach i ćwiczeniach w szkole rodzenia,
- Wyborze w drodze konkursu ofert realizatora programu, zapewniającego wykwalifikowaną kadrę prowadzącą zajęcia,
- Spełnianiu wymogów bezpieczeństwa i higieny pomieszczeń i sprzętu wykorzystywanych podczas zajęć.

4.8 Kompetencje/warunki niezbędne do realizacji programu

Podmiot wybrany w drodze konkursu ofert musi spełniać następujące warunki:

- 1) Posiadać uprawnienia do realizacji zajęć w ramach szkoły rodzenia,
- 2) Posiadać wiedzę oraz doświadczenie w przedmiotowym zakresie,
- 3) Zapewnić odpowiednio wykwalifikowaną kadrę do realizacji zajęć,
- 4) Zapewnić właściwe zaplecze i środki techniczne niezbędne do prowadzenia zajęć.

4.9 Dowody skuteczności planowanych działań

a) Opinie ekspertów klinicznych

Polskie Towarzystwo Ginekologiczne w rekomendacjach wydanych przez powołaną Komisję Ekspertów, która obradowała w dniach 20-21 maja 2005 r. określa zadania szkoły rodzenia, której działania powinny prowadzić do dobrostanu psychofizycznego ciężarnej, rodzącej, rodziny. Prowadzi do tego edukacja przygotowująca przyszłą matkę i ojca do porodu, połogu i opieki nad dzieckiem. Zajęcia teoretyczne powinny zaznajomić rodziców z mechanizmem porodu, opieki poporodowej, okresem karmienia, antykoncepcją po porodzie. Zajęcia praktyczne powinny polegać na gimnastyce ogólnousprawniającej, poznaniu pozycji relaksacyjnych, sposobów oddychania w poszczególnych fazach porodu, zasad parcia, zasad pielęgnacji dziecka (bezpieczne chwyt, kąpiel, układanie).

National Institute of Health and Clinical Excellence (NICE) w wytycznych opartych na systematycznym przeglądzie badań naukowych (2008 r.) zaleca, aby informacje przekazywane w ramach opieki przedporodowej zawierały również dane nt. szkół rodzenia z programem typu participant-led – tj. z elastycznym programem uwzględniającym potrzeby danej grupy kobiet/par uczestniczących w zajęciach.

Autorzy zaleceń NICE ocenili na podst. wyników przeglądu systematycznego, że dla przyszłych rodziców wiedza nt. ciąży, porodu i rodzicielstwa wzrasta po udziale w szkole rodzenia.

b) Zalecenia, wytyczne i standardy dotyczące postępowania w problemie zdrowotnym, którego dotyczy wniosek

Według opinii położnych, kobiety biorące udział w zajęciach szkoły rodzenia są w bardzo dobrej formie fizycznej, pozwalającej na sprawny i szybszy poród, a także nie odczuwają strachu przed nim i lepiej radzą sobie z bólem towarzyszącym akcji porodowej; szybciej też wracają do pełni sił po porodzie. Teoria i umiejętności praktyczne zdobyte podczas zajęć w szkole rodzenia umożliwiają kobiecie czynny i świadomy poród. W wydanej przez Fundację „Rodzić po ludzku” publikacji „Przewodnik po szkołach rodzenia” stosowana przez szkoły rodzenia wizualizacja porodu, umożliwiająca poznanie przez kobietę przebiegu porodu i właściwe przygotowanie się do niego, przynosi istotne rezultaty. Pierwszy poród kobiety nieprzygotowanej do niego trwa ok. 8-12 godz., podczas gdy po udziale w zajęciach szkoły rodzenia czas ten skraca się do 6-8 godzin; stosuje się też mniej środków znieczulających, uszkodzenia szyjki macicy pojawiają się u ok. 25% kobiet nieprzygotowanych, u 6% uczestniczących w szkole rodzenia; co najmniej dwukrotnie zmniejsza się konieczność nacięcia krocza, zmniejsza się utrata krwi.

W publikacji „Szkola rodzenia – profil pacjentek oraz wpływ zajęć na przebieg porodu i stan noworodka” M. Kwiatka, T. Gęcy, J. Biegaj-Fic i A. Kwaśniewskiej autorzy wnioskuje, że ćwiczenia przygotowujące do porodu przyczyniają się do nieznacznego skrócenia jego pierwszej fazy, lepszej tolerancji bólu w tym okresie, mniejszej liczby okołoporodowych urazów kanału rodniego i rzadszej konieczności nacinania krocza.

Udział w zajęciach szkoły rodzenia istotnie wpływa na jego sprawniejszy przebieg.

c) Dowody skuteczności (efektywności klinicznej) oraz efektywności kosztowej

Brak danych.

d) Informacje na temat podobnych programów polityki zdrowotnej wykonywanych w zgłaszającej program lub innych jst (jeżeli są dostępne)

Gmina Ożarów Mazowiecki realizowała w latach 2015-2016 „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci między 24 a 35 miesiącem życia w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom szczepionką trzynastowalentną w Ożarowie Mazowieckim”.

Obecnie, ósmy rok z rzędu realizowany jest „Program polityki zdrowotnej Gminy Ożarów Mazowiecki przygotowujący przyszłych rodziców na przyjęcie dziecka – zajęcia w szkole rodzenia”. Ze względu na trwający w latach 2020 – 2021 stan epidemii zajęcia prowadzone były również w formie zdalnej.

Od 2018 r. realizowany jest program polityki zdrowotnej szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla mieszkańców Gminy Ożarów Mazowiecki powyżej 50 roku życia.

W 2024 roku po raz pierwszy realizowany jest program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej mieszkańców gminy Ożarów Mazowiecki.

Programy polityki zdrowotnej podobne do przedmiotowego programu realizowane są m. in. w Warszawie, Gdańsku, Gostyniu, Legionowie.

5 Koszty

5.1 Koszty jednostkowe

Szacuje się, że koszt uczestnictwa w zajęciach jednej osoby wyniesie nie więcej niż 220 zł i może obejmować: koszty wynagrodzeń osób prowadzących zajęcia; koszty zakupu materiałów i sprzętu niezbędnego do prowadzenia zajęć; koszty materiałów biurowych, papierniczych.

Gmina Ożarów Mazowiecki jako wkład rzeczowy udostępni lokal do prowadzenia zajęć i pokryje koszty mediów.

Szczegółowe koszty zostaną przedstawione przez podmioty przystępujące do konkursu ofert.

5.2 Planowane koszty całkowite

Planowane koszty całkowite (przy 100% frekwencji) przedstawiają się następująco:

- Całkowity szacunkowy koszt uczestnictwa jednej osoby – 220 zł,
- Dofinansowanie z budżetu Gminy Ożarów Mazowiecki – 85% kosztów pełnego uczestnictwa; pozostała kwota (15%) wpłacana realizatorowi przez uczestnika zajęć;
- Wysokość środków finansowych z budżetu Gminy Ożarów Mazowiecki na realizację programu – 22 440 zł.
- Całkowity koszt programu – 26 400 zł.

5.3 Źródła finansowania, partnerstwo

Program dofinansowany będzie z budżetu Gminy Ożarów Mazowiecki. Planowana kwota dofinansowania w 2025 r. – 22 440 zł.

Pozostała kwota 3 960 zł – z wpłat uczestników zajęć.

5.4 Argumenty przemawiające za tym, że wykorzystanie dostępnych zasobów jest optymalne

Osoby deklarujące chęć udziału w programie otrzymają podstawowy i optymalny pakiet świadczeń edukacyjnych i praktycznych, mający na celu podwyższenie świadomości w zakresie korzyści z przygotowania do porodu i aktywnego uczestnictwa w nim, efektywnego oddechu, łagodzenia bólu, pielęgnacji dziecka i zachowań w czasie połogu.

6 Monitorowanie i ewaluacja

- Liczba przyszłych rodziców z brakiem wiedzy i doświadczenia związanego z ciążą, porodem i pielęgnacją niemowlęcia, rozpoczynających cykl zajęć;
- Liczba przyszłych rodziców kończących cykl zajęć, deklarujących przygotowanie pod względem fizycznym i psychicznym do porodu i opieki nad dzieckiem;
- Liczba rodziców, którzy wykorzystali wiedzę zdobytą podczas zajęć (ankieta po porodzie);

6.1 Ocena zgłaszalności do programu

Ocena zgłaszalności do programu będzie monitorowana w trakcie trwania programu oraz po zakończeniu programu na podstawie list uczestnictwa.

Po zakończeniu każdego cyklu zajęć realizator programu zobowiązany będzie do składania sprawozdania z realizacji programu zawierającego następujące dane:

- Liczba przyszłych rodziców rozpoczynających cykl zajęć,
- Liczba przyszłych rodziców kończących cykl zajęć (uczestnictwo w pełnym cyklu).

6.2 Ocena jakości świadczeń w programie

W celu oceny jakości świadczeń, wyznaczona osoba przeprowadzi wśród uczestników pod koniec każdego cyklu zajęć ankietę satysfakcji, aby na bieżąco reagować na ewentualne uwagi. Prowadzony będzie stały monitoring jakości świadczeń w programie (wizytacje prowadzone przez Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Ożarowie Mazowieckim); każdy uczestnik będzie poinformowany o możliwości zgłaszania uwag pisemnych do organizatorów programu w zakresie jakości uzyskanych świadczeń.

Prowadzący zajęcia zobowiązani będą do zgłaszania uwag do Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego na temat realizacji programu, które usprawnią i ulepszą kolejne cykle, a w przypadku kontynuacji programu w kolejnych latach, jego modyfikację.

6.3 Ocena efektywności

Ocena efektywności dokonana zostanie na podstawie liczby przyszłych rodziców, którzy ukończą pełen cykl zajęć w szkole rodzenia i wypełnią ankietę przygotowaną przez realizatora zajęć, obejmującą tematykę poruszaną w czasie wykładów teoretycznych i ćwiczeń, w szczególności przygotowanie i przebieg porodu i pielęgnację małego dziecka.

6.4 Ocena trwałości efektów programu

W 2024 roku program realizowany jest po raz ósmy z możliwością kontynuacji w kolejnych latach. Ewentualne uwagi zgłaszane podczas realizacji programu są brane pod uwagę w przypadku jego przedłużenia.

Bibliografia

- 1) Ćwiek D. red. nauk., *Szkoła rodzenia*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010
- 2) Polskie Towarzystwo Ginekologiczne, *Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego w zakresie opieki przedporodowej w ciąży o prawidłowym przebiegu*, Poznań 2005
- 3) Polskie Towarzystwo Ginekologiczne, *Rekomendacje zespołu ekspertów PTG dotyczące opieki okołoporodowej i prowadzenia porodu*, Ginekologia Polska Nr 7/2009
- 4) Iwanowicz-Palus G. red. nauk., *Alternatywne metody opieki okołoporodowej*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012
- 5) Kwiatek M., Gęca T., Biegaj-Fic J., Kwaśniewska A., *Szkoła rodzenia – profil pacjentek oraz wpływ zajęć na przebieg porodu i stan noworodka*, Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu 2011, Tom 17, Nr 3
- 6) Sadowska M., Kędzierska A., Wdowiak A., Brześcińska A., *Efektywność funkcjonowania szkół rodzenia w opinii kobiet*, European Journal of Medical Technologies 1/2013

Uzasadnienie

Zadaniem własnym gminy, w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, jest opracowywanie i realizacja programów polityki zdrowotnej, wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy. Niniejsze obowiązki wynikają w szczególności z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych programy polityki zdrowotnej mogą opracowywać, wdrażać, realizować i finansować jednostki samorządu terytorialnego.

Jst mają obowiązek przekazania projektu programu polityki zdrowotnej do zaopiniowania przez Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w Warszawie.

Projekt „Programu polityki zdrowotnej Gminy Ożarów Mazowiecki przygotowujący przyszłych rodziców na przyjęcie dziecka – zajęcia w szkole rodzenia” przekazano Agencji 14 lipca 2016 r.

19 września 2016 r. do Urzędu Miejskiego w Ożarowie Mazowieckim wpłynęła opinia AOTMiT dotycząca ww. Programu: program został zaopiniowany pozytywnie pod warunkiem uwzględnienia wskazanych uwag. Na ich podstawie dokonano modyfikacji i aktualizacji programu, który został przyjęty do realizacji w 2017 roku Uchwałą Nr XXIX/297/16 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 27 października 2016 r.

Z uwagi na zainteresowanie i pozytywne opinie osób uczestniczących, program kontynuowany był w latach: 2018 – 2023 oraz realizowany jest w 2024 roku.

Zasadne jest więc jego uchwalenie na 2025 rok.

Zgodnie z opinią Ministerstwa Zdrowia opiniowaniu przez AOTMiT nie podlegają projekty programów polityki zdrowotnej kontynuowane, które przeszły już proces opiniowania.